

Bulteno eldonita de la
Esperanto-Federacio de
Langvedoko-Rusiljono

Sudfrancia stelo

Bonvolu sendi viajn informojn,
fotojn artikolojn, kaj novaĵojn
al Christian MOURE 15, rue
du Verdier 34120 TOURBES
(xianmoure@orange.fr)
Dankon al ĉiuj por viaj
kontribuoj al SFS.

N° 194

esperanto
France

Esperanto-Renkontiĝo ĉe Mediteraneo
Seto de la 22a ĝis la 26a de aprilo 2011

Vendrede 22a en Lazaret 20a 30

Sabate 23a ĥino Comedia 20a

FaMo

Esperanto
FILMO

Dominique Gautier prezentas
sian filmon «Esperanto» premiere

Sabate 23a en teatro Georges Brassens 22a

Jacques Yvart
kantas
Georges Brassens
en Esperanto

Dimanĉe 24a en teatro Georges Brassens 21a

Kapriol! frisa folkmuziko
Kaj Tiel Plu tradicia kataluna/okcitana

Lunde 25a en Lazaret 21a

TTT:
Teatro Trupo de Tuluzo
Patric:
okcitana kantisto
JoMo kaj Solmiška:
slava etoso

<http://esperanto.sete2011.free.fr/irem.php>

POEZIA KONKURSO en PERPINJANO 2010

La dimanĉon la 10an de oktobro, Claude Willers prezidanto de la "Grupo Poezia kaj Arta de Rusiljono" GPAR proklamis antaŭ preskaŭ plena salono la rezultojn de la jara konkurso. Nur 5 esperantistoj partoprenis al la tria eldono de la konkurso malfermita al Esperanto. Al la nomo de René oni aldonis la nomon de Colette forpasinta en januaro de tiu-ĉi jaro tiel fariĝis « Premio René kaj Colette LLECH-WALTER ». S-ino Nicole Subiros ofertis belajn rememoraĵojn al ĉiuj premiitaj partoprenantoj por daŭrigi la agadon de

Tero

**Lulu mi, tuta tero, lulu min
Enŝirmu min via sino
Kiel en ma patrino ventro
Dormigu min horizonto**

**Tiom mankas al mi kuŝo
En ia sulko profunda
En mallumo, en silento
En valo tenerdekliva**

**Ho, al novembra fosaĵo,
Kun haroj tra velka herbo,
Okuloj ĉielen, membroj
Pli palaj ol frosta roĵo**

**Amu min, ter' amata, vartu min,
Malglataĵon sur via flank'
Ion el vi, ian frukton,
Iun el viaj gefiloj**

M-France CONDÉ-REY

Colette kies amikino ŝi estis. Arno Lagrange deklamis kaj tradukis la 2 poemojn « Tero » kaj « Rusiljone 2 ». Dum la iom longa ceremonio (estas multaj premioj!) catalanaj dancistoj gajigis la publikon!

La venonta konkurso de GPAR okazos inter februaro kaj majo 2011.

Informos :

<http://sites.google.com/site/konkursojenperpignan/>.

Rezultoj de la konkurso 2010:

Premio « René et Colette LLECH-WALTER»

1-a Premio: M-France CONDÉ-REY el Angoulême - « Tero » 1-a Premio: Pascal VILAIN el Tarandean (83) novelo « Savo » 2-a premio: Simona Georgina FISUS el Rumanio « Rusiljone 2 » JFP

Rusijone du

**Kiel sonoras
Juna oriol'
Dum junio.
Russ ! Russ !
La sonorilo
De l' 'Granda Ursino'
Ruze joris
Kiel julo.
Rojas la suno
Laŭ mia ulno.**

Simona Georgina

Savo

Dimanĉa posttagmeza etoso. La vetero, aĉa jam de pluraj horoj, ne instigis al promenado. Tial tuj post la tagmanĝo, ĉiu trovis taŭgan okupon, sed ne sen longa hezitado ĉar la familio kutimas marŝi kiam ĝi ferias.

Helena, kies patrino statuso kutime postulis multe da taskoj, plezure reprenis siajn trikilojn, pensante: "Pluvo falanta, trikotaĵo finota". Marko, ŝia edzo, kiel kutime nenion faris. Aŭ pli ĝuste tion ŝajnis: li verdire ŝategis de tempo al tempo dediĉi plenan atenton al la hejmaj bruetoj. Denaske blinda, li ja iĝis spertulo pri identigo de ĉiuj sonoj. Tintado de la trikiloj, aera susurado en la radiatoroj, gutado el aĉa krano, apenaŭ percepteblaj spiradoj de liaj familianoj, kutimaj movoj de la infanoj, eĉ ne bruaj, eĉ en ne tute proksimaj ĉambroj... nenio estis por li neaŭdebla. Marko bone sciis, ke Teo estas studanta ĉe sia skribotablo, pro pluma grincado sur la papero, pro libra foliumado, pro priserĉado en la lerneja ilujo. Li same bone perceptis la akvan plaŭdadon en la banujo. Maria ja sin banis! Cetere, ŝi estas tre facile situigebla en la domo : ĉiam kantante, ŝi kutime lasas voĉajn spurojn, kie ajn ŝi troviĝas.

Subite, Marko nerimarkeble ekpanikis!

For la trikiltintadon kaj la paĝo-susuron... lia tuta atento streĉiĝis, koncentriĝis. Regis nenormala silentego en la banĉambro. Nek kanta murmuro, nek elfluo de akvo pruvis la daŭran ĉeeston de lia filino en la banujo. Sed ŝi ne eliris, li tion certigus je sia vivo! "Helen', venu tuj... Maria...!"

Lia edzino ne bezonis plian ripeton : la vizaĝo sufiĉe elokventis, por ke ŝi tuj komprenu la urĝecon de la situacio. Bone sciante sin orienti en la domo, li jam antaŭiris ŝin al la banĉambra pordo... Ili ambaŭ eniris.

Ĉu pro troa varmeco, abundega vaporo, ĉu pro misfunkcio de gasa aparato, ili ankoraŭ ne bone sciis, sed estis fakto : Maria senkonsciiĝis, kaj ŝia kapo jam duonglitis en la akvon. Ili feliĉe ne tro malfruis kaj kapablis revigliĝi sian filinon. Sed nek Helena, nek Teo estus kapablintaj konscii pri tiu neesto de bruoj en la banĉambro.

Marko ne aparte fieris pro tio... Li malstreĉiĝis, iom post iom... Neniam ĝuinte la fortunon vidi, li ne ofte enviis la vidantojn - nur kelkfoje, kiam Helena naskis Marian, ekzemple - kaj nun, plian fojon li konsciiis, ke lia blindeco, male al neeltenebla handikapo, entenas virtojn ne konatajn de tiuj, kies okuloj bone statas.

Pascal Vilain

La 95a U.K. de Esperanto en Havano (Kubo)

La francoj estis la fremda grupo la plej nombra en tiu kongreso proksimume 120, krom la kubanoj, kiuj preterpasis 130 ĉeestantoj !

Post longa aviadila vojaĝo de Parizo al Havano, 9 horoj, ni vespermanĝis kaj tranoktis en la moderna Hotelo Prezidento apud la fama bordmara avenuo Malecon. La sekvantan tagon, matene ni foriris en luksa autobuso por viziti diversajn vilaĝojn kaj interesajn naturajn lokojn: grotoj, kaskadoj, kaj botanika rezervo, kie ni vidis strangajn vegetaĵojn sub tropika varmo. Nia simpatia gvidistino prezentis nin al kamparanoj, kiuj zorgas pri tabako plantejo kaj sekado de ties folioj. Ili invitis nin eniri en sian loĝejon kaj gustumi la tradician "mojito-n", trinkaĵo de rumo kaj citrona suko.

Rimarkinda la ĝentileco kaj afableco de kubana popolo malgraŭ la evidentaj problemoj ekonomikaj.

Post reveno al Havano ni ĉeestis je la inaŭguro de la kongreso en "Palacio de Convenciones" kun kune 1002 kongresistoj. La programo vaste diversa pro multaj kunvenoj, konferencoj, spektakloj kaj vizitoj al muzeoj kaj monumentoj tre malfaciligis la elekton ĉar ne eblis esti ĉie, ve!

Rapide alvenis la lasta tago de la solena fermo kun la kanto de himno "La Espero".

Certe ni neniam forgesos tiun fantastan feston de internacia amikeco en Kubo.

Renato FIGUEIRA

Promenado tra Montpellier kun Dominiko

Li estas Brazilano, gasto de Véronique Bichon kaj Vendredon la 23an de Aprilo, Joelle kaj mi retrovis lin en la stacidomo por viziti Montpellier. Ĉar li estas studento pri historio, pli precize pri antikva kaj mezepoka periodoj, ni unue montris al li arkeologian prifosadlokon, ligitan al la estigado de la tria tramlinio. Tre rapide, ni daŭrigis la tradician viziton : Promenejo de Peyrou, kun la akvorezervujo superita per la grekstilaj kolonoj -sen skafaldo- la akvodukto, la sunhorloĝo – sen suno – Ludoviko la Dekkvara ĉiam rajdanta sian ĉevalon ... kaj ĉiam honorata per Triumfarko, kiu memorigas liajn militajn venkojn, la nuligon de la Nanta Edikto, kaj pli pozitive la konstruon de la Sudfrancia Kanalo, super kies historio kelkaj ŝvitas, kadre de la preparo al IREM. Laŭrado de la Plantĝardeno, en kiu oni povus legi : " Nous irons doucement par les ruelles fort pierreuses et tortueuses de cette vieille ville à cet antique Jardin où tous les gens à pensées, à soucis et à monologues descendent vers le soir ". P.Valéry. Katedralo kaj Medicinfakultato : admiro de la statuoj de la du famaj medicinfakuloj : P.J.Barthez kaj F.LaPeyronie ..., eniro en la korton kaj tie, surprizo por Dominiko kaj poste por ni ambaŭ : sendube la flanka vido de la katedralo tre belas sed ... pli interesas D. la vido de la anatomiamfiteatro, kiu memorigas al li templon en Rio de Janeiro ; sur la frontono de tiu-ĉi legeblas " Ordo kaj Progreso ", pozitivisma devizo de A.Comte ; la filozofio de tiu-ĉi inspiris la redaktantojn de la brazila konstitucio ; kaj komence de ĉiu monato oni rendevuas kaj kantas La Marseillaise. Grimpado, vagado tra la malnova urbo : admiro de kelkaj okultropuloj, de pentraĵoj kaj skulptaĵoj de Stéphane Pencreac'h en galerio SteAnne. Placo de la Komedio aŭ de la Ovo ; serĉo de la ovospuroj ; komparo de la malnova teatro kun la de malproksime vidata Corum. Trairado de la modernaj Poligono, Antigono ĝis la tramo. Antaŭen ĝis Montferrier ! Monique, Serge kaj Coline, la nepino akceptis nin en la kutima tiel agrabla etoso, por tagmanĝi – estu dankataj pro ĉio –. Dominiko kaj ni ĝuis i.a. la guston de la Serge-olivoleo kaj de la diversaj fromaĝoj – sed D. persistas en la prefero de "La vache qui rit". Jam la tria ! Ni ne plu havas tempon por viziti Aigues-Mortes, do Monique veturigas nin al la katedralo de Villeneuve-lès-Maguelone kaj al la apuda maro : D., kiu loĝas centre de Brazilo ne ofte tiun-ĉi kontemplas. Stacidomo kaj fino de tre agrabla tago, kun ĉarma kaj ŝercema Dominiko ; pri tiu lasta punkto ni ĉiuj estas plene "d'accord"!

Jeannine B

UFE anoncoj Bonjour, Nous avons reçu ces dernières semaines plusieurs lettres de la part de la Poste au sujet d'autocollant "Espéranto" qui étaient collés sur les boîtes aux lettres de la Poste. Je vous rappelle donc qu'il est non seulement légalement interdit de coller des affiches et des autocollants sur ces boîtes aux lettres, mais qu'en plus, cela peut porter préjudice à l'association. Il existe un grand nombre d'endroit où l'affichage est autorisé, d'endroit où l'on peut distribuer tracts et calendriers, pour ne pas avoir besoin d'enfreindre la loi. Merci à tous, Axel Rousseau Secrétaire Général

Kontribuu al la Panteono de Cseh-instruistoj Przemyslaw Wierzbowski

Mi estas partoprenanto de trejnado por Esperanto-instruistoj de ILEI/UAM. Mia fina tasko ĉe ĝi estas verki tekstolaboraĵon, kaj la temo, kiun mi elektis, estas: "Panteono de Cseh-instruistoj". Por ĝi mi bezonas vian helpon je kolektado de datumoj pri la plej elstaraj, eminentaj, fervoraj, sukcesaj aŭ konataj el tiuj, kiuj gvidis Esperanto-kursojn laŭ la Cseh-metodo. Gravus kiel eble plej multaj detaloj pri iliaj: - personaj indikoj, datoj, - kleriĝo, profesio, - instruista kariero. Tre bezonataj estas ankaŭ fotoj de la personoj kaj de ilia laboro, fragmentoj de gazetoj kun memorartikoloj pri ili, iliaj propraj gazetmaterialoj, nekrologoj kaj laŭeble ĉio rilata al ili. Ĉiu ajn kontribuo estos por mi valora kaj helpa. Mi atendas reagojn de tiuj, kiuj pretas almenaŭ ete helpi al la kreo de ĉi disertaĵo. La laboro estos samtempe kontribuo al la datumbazo de www.edukado.net, legebla de ĉiuj interesitoj.

Amike **Przemyslaw Wierzbowski** "Bjalistoka Esperanto-Societo" pwierzbowski@gmail.com

AŬTUNA FEDERACIA KUNVENO en SÈTE la sabaton 16a de oktobro 2010

La kunveno okazas en ĉambro de «Feriejo « Le Lazaret »».

Arno LAGRANGE (AL) gvidas la kunvenon. J.F. PASSARELLA (JFP) protokolas.

Nur 14 partoprenantoj el 4 departementoj de nia federacio (11, 30, 34, 66) partoprenas.

Senkulpiĝis: Maria Perez, Véronique Bichon, Véronique Lamur, Line Maurel, Hélène Cazejust, Frédéric Bourquin, Jean Hénin, Francis kaj Monique Bernard, Joëlle Cuq.

FEDERACIAJ STATUTOJ: Notinde estas ke la « novaj » statutoj preparitaj kaj longe pridiskutitaj neniam estis oficiale deponitaj ĉe prefekturo. Ili celis pli bone akordiĝi kun evoluo de nia asocio. La estraro proponas oficialigi ilin post lasta relego. Findecido dum la venonta kunveno.

PETOJ DE SUBVENCIOJ: Por organizi la Interasocian Kunvenon en 2011(IREM), ni ne kreis novan asocion, do ni uzas la federacian asocian strukturon, tiel petoj de subvencioj estas faritaj je lia nomo. Meze de julio, la urbo Seto akceptis subteni nin. Peto al Departamento estis deponita fine de septembro (respondo en martol!) kaj al Regiono estos fine de oktobro (respondo ???)

RAPORTOJ PRI LOKAJ AGADOJ: Dum la lastaj monatoj kelkaj eventoj okazis en nia federacio. En Le Caylar (34) fine de julio, okaze de « Festival du Roc Castel » Hubert MARTIN prelegis pri E-o. GERBERNARD et Alain RUNEL organizis ekspozicion en Ste Eminie(48) (26-30/07) en Les Aires (48) komence de aŭgŭsto, en Ispagnac (48) la 2 lastajn semajnojn de septembro kaj en Langlade (48) la unuan semajnon de oktobro. La 36a Internacia Semajno de Esperanto okazis en Sète (22-28/08), 40 personoj partoprenis el Francio, Hispanio kaj Bulgario. Ne okazos Renkontiĝo en 2011.

La « tagoj de la asocioj » venigis novajn lernantoj: 3 en Béziers kaj unu en Montpellier. EN Lunel, en privata kolegio « ?????? », 23 junuloj partoprenas al kurso.

RAPORTOJ PRI PARTOPRENANO AL ARANĜOJ: Colette CARBONNEL partoprenis al la staĝo de la Fervojistoj de Toulouse kiu okazis en Boo-Silem (65) kun ĉirkaŭ 25 partoprenantoj (6-10/09).

Arie kaj Marlène BOUMAN partoprenis al Rusia Esperanto-Kongreso en Peterburgo (27-31/05), 120 partoprenantoj el kiuj 20 eksterlandanoj- Postkongreso okazis en Moskvo bonege organizita de Svetlana SMETANINA.

De la 5a ĝis la 19a de junio, teamo de federacianoj partoprenis al Eo-karavano per la trans-siberia trajno ĝis Ulan-Bator en Mongolio kie okazis la 6a Azia Eo-Kongreso (19-26/06).

Pluraj federacianoj kiel kutime ĉeestis la 18-a Internacia Eo-Semajno en Coma-Ruga (Katalunio), preskaŭ la duono de la 126 partoprenantoj estis francoj! Renato FIGUEIRA kaj Véronique BICHON partoprenis al la 95a Universala Kongreso en La Havano (Kubo) ĉirkaŭ 1000 personoj ĉeestis interalie multaj francoj. Véronique ankaŭ vizitis la Interancian Junularan Kongreson en Los Cocos (Kubo).

PLANATAJ AGADOJ: IREM2011 22-26/04/2011 en Sète ĝis nun ĉirkaŭ 80 personoj aliĝis- limdato de unua periodo prokrastis al 30/10/2010 kaj de dua periodo al 31/01/2011. Sed por rezervi loĝadon en « Lazaret » plej frue vi aliĝas plej certe vi havos la deziratan loĝejon! Estas preparanta aŭdiogvidilo por vizito de Sète, belaj voĉoj de nia federacio estas invitataj partopreni al preparado de la afero. Findecido okazos dum la venontan kunveno de LOKO (17/10). Federacio Provenco proponas finsemajna staĝo en novembro kun Cyril HURSTREL kiu certe utilos al federacianoj kiuj helpos dum la IREM. Necesas proviziri artikolojn kaj vendeblan materialon por IREM.

Laurence ESCLAPEZ prizorgos kolektadon de artikoloj pri diversaj temoj. Jam sinproponis pri redaktado: Monique EYSSERIC (garigo), Martine RAGONNET (lokaj verkistoj), Arno LAGRANGE (regiona historio),

Colette CARBONNEL (vinologio), Serge Eysseric (olivoleo), Beziera Grupo (kuirreceptoj), Casteln Groupo (Intermara Kanalo). Ne mankas aliaj temoj, redaktu kaj sendu al Laurence (18, rue J-Baptiste Lebas 34500 Béziers -rete: esclapez.laurence@orange.fr). Arie BOUMAN rememorigas pri jamaj artikoloj eldonitaj okaze de la SAT-Amikara kongreso 2003 en Agde, li posedas la kongreslibron kiun li transdonos (li faris jam!!).

Pri eldono de diversaj tipoj de subtelerajtoj, Monique EYSSERIC proponas unu kun temo: garigo. Ĉu aliaj konkretaj proponoj?

VENONTAJ NACIAJ kaj INTERNACIAJ ARANĜOJ kaj kunvenoj (Ne kompleta listo, vidu ankaŭ <http://www.eventoj.hu/kalendar.htm>)

Ne okazos Z-Tago en Béziers tiu-ĉi jaro, la Montpeliera grupo invitas vin la 11an de decembro ekde la 10a je « Maison pour Tous l' Escoutaire » rue de razéteurs à Montpellier- Vi mem kunportos tagmanĝon.

Tradiciaj finjaraj aranĝoj en Germanio: 27a Internacia Festivalo en Nördlingen (Bavario) (27/12-03/01) 9a

36a INTERNACIA SEMAJNO de ESPERANTO en Sète de la 22a ĝis la 28a de aŭgusto 2010

Sub la varma suno de la someraj ferioj, kunvenis 40 personoj el 3 landoj (Francio; Hispanio kaj Bulgario) por tre laborema studo de nia lingvo. Neniu komencanto tiu-ĉi jaro, do oni starigis 2 kursojn por perfektigi sian parolan scipovon, gviditaj de Anne-Marie Pètre kaj Claude Gerlat. Evgeni Georgiev akompanata de sia edzino Penka bulgardevenaj, kiuj loĝas en Vieno (Austrio) gvidis la perfektigan kurson. Oni ne nur studis sed ankaŭ ekskursis al abatejo de Valmagne, monto Saint Clair kaj lageto de Thau dank'al Serge kaj Monique Eysseric, Véronique Lamur kaj Frédéric Bourquin kiuj speciale venis al Sète por konatigi nian belan regionon. Kiel pasinjare, **la dimanĉon okazis okcitana balo, kiu plezurigis ĉiujn** kaj kreis bonan etoson por la tuta semajno.

la dimanĉon okazis okcitana balo, kiu plezurigis ĉiujn

Novjara Renkontiĝo en Saarbrücken por familioj (27/12-03/01), 2a Novjara Internacia Semajno en Saarbrücken por junuloj (27/12-03/01).

Mediterranea Esperanto Semajno en Agay (26/02_05/03/2011),

IREM 2011 en Sète (22/04-26/04/2011),

63a Kongreso de Fervojistoj en Liberec (Ĉeĥio) (7-14/05/2011),

67a IJK-Junuloj en Hlibivka (Ukranio) (14-21/07/2011)

Universala Kongreso en Kopenhago (Danlando) (23-30/07/2011)

84a SAT Kongreso en Sarajevo (Bosnio) (30/07-06/08/2011).

VENONTA ĜENERALA ASEMBLEO en Béziers la 21a de majo 2011 (pliaj detaloj en la venonta SFS)

Post la tagmanĝo, Martine RAGONNET kaj Geneviève GAUBERT prezentis bildaron pri sia vojaĝo per transiberia trajno ĝis Ulan-Bator kaj tra Mongolio okaze de la 6a Azia Esperanto Kongreso. JF P.

Ĉu studoj povas okazi sen ekzamenoj, sajnas ke ne! Kvar kuraĝuloj pasigis la unuan gradon kaj du aliaj la duan gradon. Dankon al la ekzamenintoj, Claude, Evgeni kaj Gilbert Grignaschi. Ĵaŭde, pli ol dek federacianaj vizitantoj partoprenis al la tuta vespera kradrostado, kiu ĝis noktomeze iom tro bruigis la feriejon!!

Bedaŭrinde, oni ne povis diri antaŭ foriri « ĝis venonta jaro!! » ĉar la ISE 2011 ne okazos. Certe en 2012 denove la invito al someraj ferioj estos kaj poste la IREM2011, pliaj homoj partoprenos kaj revigligos la renkontiĝon. JF P.

Dum la Internacia semajno de Seto, kelkaj esperantistoj volis scii ĉu ili havas bonan maristan piedtenon ! **Ili enŝipiĝis sur malgrandan boaton** por viziti la lageton Thau. Antaŭe, la gvidanto disdonis liston de “kelkaj maristaj vortoj”. Ekzemploj: droni, ebrulo, marmalsano, ŝippereo, viskio, vomo, ktp....

kaj kelkaj vortoj de la Kapitano Hadoko! Unue, ni trapasis la setan havenon kie estis multaj tinusŝipoj kaj kelkaj kargoŝipoj. Nia boato ŝajnis tre malgranda proksime de la pramŝipo kiu venis de Maroko! Poste, ni subpasis la levantajn pontojn kiuj disigas la havenon de la lageto. Aventuremaj, ni krozis ĝis la ostraparkejoj: la famaj “Bouzigues” ostroj kreskas sur ŝnuretoj kiuj pendas de grandaj tabeloj kaj baniĝas en la lageto. La malgrandaj ostroj venas de la Atlantiko kaj kreskas en la lageto. Revenante, ni preterpasis la kajojn de la urbo, kie multaj koloraj boatoj estas fiksitaj. La krozado finiĝis sen “homo en la maro!” nek marmalsano!

F. BOURQUIN

Ili enŝipiĝis sur malgrandan boaton

la klaŭstroĝardeno ĉirkaŭ la fontoŝtono

ABATEJO DE VALMAGNE

LA ABATEJO KAJ LA PREĜEJO

La abatejo de Valmagne konsistas el preĝejo, fontoŝtono, klaŭstro, kanonikara ĉambro (ĉambro de la monaĥoj), kaj ĝardenoj. La abatejo estis fondita per Raimond de Trencavel, vicgrafa de Béziers, en mil cent tridek ok. La cistercia tutaj estas klasifigita historia monumento.

La nuna preĝejo konstruita en mil ducent kvindek sep, estas okdek tri metrojn longa kaj dudek kvar metrojn alta.

Dum du jarcentoj (dekdua ĝis dekkvara jarcento) la abatejo estis tre riĉa. Post tiu riĉa epoko, la abatejo suferis de la centjara milito kontraŭ la angloj kaj ankaŭ de la religia milito. La abatejo restariĝis dum du jarcentoj.

Bedaŭrinde por ĝi, la abatejo estis ruinigata dum la Francia revolucio en mil sepcent okdek naŭ. La lastaj monaĥoj forfuĝis. Post la revolucio, la abatejo estis vendita plurajn fojojn. La lasta posedanto estas la familio de la grafo de Turenne. Ekde tiu epoko, la preĝejo ŝanĝiĝis en vintenejo, vi vidos la barelegojn en la preĝejo.

LA ĜARDENOJ

Interne de la abatejo, **la klaŭstroĝardeno ĉirkaŭ la fontoŝtono** ebligis al la monaĥoj promeni kaj ĝui la naturon. Ili ne rajtis eliri eksteren. La ekstera ĝardeno proksime de la kapelo sankta Blaise konsistas el mezepokaj kreskaĵoj, kiujn la monaĥoj manĝis kaj per kiuj ili kuraciĝis.

LA VIREJARO

En la jaro mil okcent dudek, oni metis en la preĝejon la barelegojn el rusia kverko. Fakte, la preĝejo nomiĝas « Cathédrale des Vignes », la vito katedralo.

La vitoj estis kultivataj ekde la kreado de la abatejo, kaj nun kun respekto al la medio. Vi povus aĉeti diversajn vinojn : vinojn de « atestita origino » aŭ lokajn vinojn.

Lexique : vito : vigne, vino : vin, vitejaro : vignoble, vintenejo : chai, medio : environnement, atestita origino : appellation contrôlée, lokajn vinojn : vin de pays, barelego : foudre (gros baril)

La grupo antaŭ la abatejo

Bonjour de Bretagne

Je connaissais Sète parce que ma prof d'espéranto nous en avait parlé, mais nous ne pouvions y participer car notre semaine de rencontres à Plouézec coïncide avec celle de Sète : nous finissons et eux commencent. Mais, nous avons rencontré Jean François à Pau, au congrès de SAT-amikaro2010, et nous avons décidé avec mon amie d'y participer malgré tout! Nous avons fini notre bénévolat le 20 Août vers une heure du matin à Plouézec et avons pris le train le 21 à 7 h !!!! Un peu dur !!!!!

La rencontre avec d'autres espérantistes et aussi de revoir des personnes que l'on avait connues à Plouézec à nos rencontres, nous a beaucoup plu. Nous avons fait l'excursion de l'Abbaye de Valmagne (intéressante et curieuse) et celle du Mont ST Clair, tout autant intéressante. Nous avons suivi le cours de Claude Gerlat. (Pour ma part, j'aurais aimé avoir un cours intermédiaire entre les débutants et la conversation.)

Je suis venue à l'espéranto car il fallait que je continue à faire travailler mes neurones après la retraite, ensuite j'ai beaucoup aimé cette langue. N'ayant jamais appris aucune langue étrangère, j'ai trouvé l'espéranto assez facile et la vie associative me convient bien car il y a beaucoup d'échanges. Bien sûr, il faut donner beaucoup de son temps mais on apprend aussi beaucoup de choses.

Ce qui me plaît dans la langue ? La facilité que l'on a de parler dès les premières leçons. Bien sûr, il y a les noms composés, les ĝi, les ŝia qui ne sont pas toujours faciles à assimiler mais on s'accroche!!!!!!

Amike et ĝis revido Micheline (Vizitez mon new blog <http://www.esperanto.over-blog.net>)

Il y a deux ans, en me promenant à la foire aux associations de Montpellier, j'ai été attiré par un groupe de personnes parlant d'une voix chantante. Je me suis arrêté au stand espéranto et je fus invité par A. D. à m'asseoir avec ce groupe. Voilà mon début espérantiste.

Lors de la première rencontre J.F. P. fit la publicité pour le stage et je me suis inscrite. C'est mon deuxième stage de Sète, et je pense continuer.

Au stage nous sont proposées différentes excursions. J'ai choisi cette année la visite de l'Abbaye de Valmagne (voir article de V. L.).

Dans un site agréable, le lazaret à Sète, se déroulent les cours dans la bonne humeur. J'ai suivi le cours du premier niveau de A.M. P. entièrement en Espéranto. Alternaient les chants, la grammaire, des résumés de textes, des questions, etc... Les participants étant de même niveau, le cours était profitable pour tous. Le plus: durant le cours, être sollicité (pour répondre) de façon aléatoire et non dans l'ordre de la tablée.

En plus des cours et des excursions, il y a aussi des soirées jeux, films, conférences. Le stage permet de passer de bons moments, de retrouver des amis et de faire de nouvelles connaissances.

Je vous dis à tous à l'année prochaine.

R. C.

Fotoj pri la forumo de asocioj en Nimo la 4an de septembro. Maldekstre, Claude WURMSER, meze Lucas PERIER, dekstre Zohra MRAIHY.

Eduardo Berdor, juna hispaniulo, dezirinte viziti la sudan Francion inter kiu Nemozon, kontaktis la lokan esperantistan klubon per sia Prezidento, Frederiko Bourquin. Malfeliĉe, li estis ĵus ironte vojaĝon por siaj libertempoj kaj Zohra, esperantista instruistino, estis jam partita. Tiel, mi estis demandita por esti izola sia gvidanto.

Eduardo loĝis provizore en studentula domo kie ni rendevuis la merkredon la 11an de aŭgusto je la 9a horo. Poste ni ĉirkaŭpasis la arenojn por bone vidi ilin ekstere, ni iris sur la proksiman paradoplacon, Esplanado kie li fotis min apud la Pradiera statuon. Marŝinte, ni vidis krokodilan statuon sur la merkata placo, kaj poste kvar aliajn pajloŝtopitajn je la urbodoma ŝtupara plafono. Irinte je la granda fontana ĝardeno ni vidis la horloĝan turon (de la 18a jarcento), la kvadratan domon (nek kvadrata nek domo), la Artan kvadraton (kiu ŝajnas plie uzino ol alia aĵo), la Imperatoran hotelon kaj ni laŭiris la kanalon. Enirinte la

ĝardenon, ni vidis multajn statuojn kaj la Dianan templon (kiu neniam estis unu). Ni trairis gazonojn kaj boskojn suprenirinte ĝis la Granda turo malgraŭ liaj doloroj (memoriloj de lia pasinta veturila akcidento). De tie, ni havis belegan vidpovon sur la tuta urbo kaj estis fotitaj kune per hispanuloj pasante (vidu sube). Ni finis la piedviziton je la 12a horo poste vidinte la grandan templon (tre maloftaj en lia katolika lando), la Augustan pordon (ruino de remparoj kiel la Francan pordon vidita je la komenco) kaj Sanktan Perpetuon preĝejon (multe pli granda ol la katedralo).

La sekvontajn tagojn, li vizitis Arlon kun Luko (esperantisto de tiu urbo) kaj sole, per turistaj transportoj, Uzason (kiun li tute ne konis eĉ per ĝia nomo sed ĝi plaĉis multe al li per sia grandega ĉarmo), la Gardan ponton, la Baŭksojn kaj fine Avignonon sen la papa palaco per manko da tempo. Ĝis la revido, Eduardo !... Klodio WURMER

Ekde jaro 1987 nia franca senprofita asocio La Clef d'Argent (La Arĝenta Ŝlosilo) eldonas librojn, kiuj temas pri Fantasto, Fantazio, aŭ Scienca-Fiktio. Ni decidis krei novan kolekton de libroj en esperanto. La unua eldonita romaneto estas elfrancigita fantasta rakonto de la verkisto Jonas Lenn. Ni ankaŭ planas eldoni rakontojn originale esperante verkitaĵn.

Se vi deziras havi pli da informoj pri nia eldonejo, bonvolu viziti ĉi tiujn ligilojn: La Arĝenta Ŝlosilo: <http://www.argenta-slosilo.org>
Nia originala franclingva retejo: <http://www.clef-argent.org>

Dankon pro dissendi la novaĵon. Kore, Philippe Gindre

La Arĝenta Ŝlosilo - senprofita asocia eldonejo, faka pri fantasto, fantazio, kaj scienca-fikcio - 9 rue du Stade - 39110 Aiglepiepierre - France retejo: <http://www.argenta-slosilo.org>

Muziko kaj Esperanto en Kvinpetalo

(86410 Bouresse (Bures))

Kiel kutime ni kunigis de la 8a ĝis la 18a de aŭgusto 2010 en la esperanta centro Kvinpetalo. En familia kaj ĝoja etoso, ni multe laboris eĉ se ni ne estis multnombraj. La celo estis paroli esperante, kanti kaj ludi muzikon per instrumentoj. Ĉiutage ni rendevuas en la salono Waringhien, por prelegoj kaj paroladoj pri diversaj temoj.

Kia surprizo post la temaj klarigoj !

Por la unua prelego, Vinko donas al ni la lastajn novaĵojn pri amfiosko (genro Branchiostoma), tiu besteto de 7cm longa, kiu vivas en la sablo ĉe la fundo de malprofundaj maroj. Ĝi ne estas tute sola. Ĝi havas 'kuzojn', kiel epiginiĥtido (Epigonichthys) kaj genro Asymmetron.

Mortinta baleno, kiu dronis sur marfundo, estas granda rezervo de nutraĵo. Komunumo de organismoj, kiu aperas tie, trapasas tri ekologiajn etapojn.

Unue kadavromanĝantoj : miksinoj, iaj 'dormemaj' ŝarkoj kaj iaj kraboj. Miksinoj, kiuj estas besto sen makzeloj kaj sen vertebroj sed kun kartilaga kranio, manĝas de interno de la kadavro, post pere de siaj dentoj truis la haŭton. Ili kapablis fari mukon, kiu en la ĉeesto de akvo iĝas gelateneca viskoza elasta kaj pli ampleksa. Predantoj atentu ne manĝi!

Due la oportunistoj : gastropodoj, salikokoj kaj polihetoj (vermoj kun multaj ĥetoj).

Ankaŭ inter aliaj osedakoj (genro Osedax, ostomanĝantaj vermoj, kiu estas kelkajn centrimetrojn longaj) etendas siajn 'radikojn' (ili havas nek buŝon, nek digestan tubon) en la ostojn de balenoj. Ili fosas multajn tunelojn. Ili sin nutras pere de bakterioj, kiuj simbiose vivas interne de iliaj 'radikoj'. La vermo alportas oksigenon el akvo pere de siaj plumformaj brankoj al la bakterioj, kiuj eltiras kaj disigas la ostajn proteinojn.

Mirinde oni nur observis inojn sur skeleto de baleno ! Kie estas la viroj ? Bone kaŝitaj. Ili estas nur kelkajn milimetrojn longaj kaj kelfoje vivas kune interne de la ino !

Poste ni atente lernis muzikaĵojn de Ameriko : la reĝeo de la insulo Jamajko, Ali Primeira poeto kaj kantisto el Venezuela kaj Kanto General de Pablo Neruda el Ĉilio, muziko de Mikis Theodorakis el Grekio. Sekve Lino kaj Morine kantistino prezentis 'Ja vivos mi' el la Kanto General.

Unue, la partoprenantoj kantis antaŭ la spektaklo de 'Kajto'. Nanne kaj Ankie el Nederlando prezentis proprajn esperantajn kreaĵojn.

La morgaŭan tagon, ili klarigis sian manieron kaj stilon kaj respondis al la demandojn de la staĝanoj.

Dimanĉo la 15an de Aŭgusto estis la grava tago en tiu restado. La prezidanto de la asocio invitis la najbarojn por festi la 25an jaron de la SYM (Societo Yvonne Martinot, kiu fondis la esperantan centron 'kvinpetalo') kaj malkovris la ekspozicion pri la vivo de tiu loko. Dum la vespero, antaŭ la Buresa publiko la staĝanoj montris la rezulton de sia laboro. La spektantoj multe aplaudis.

Lundon vespere 14 rusaj esperantistoj, kiuj veturis buse tra Eŭropa Unio haltis al la esperanto centro. Post la vizito, ili aŭskultis la lastan koncerteton de la staĝanoj. Ili vespermanĝis kaj multe ŝatis la regionan pladon kun freŝaj fazeoloj kaj kolbasetoj. Eĉ siberiano petis la recepton de la saŭco, ĉar ili opiniis, ke ĝi estas pli bone ol la sia.

Tiu staĝo sukcesis ankoraŭ pli bone ol antaŭe. Pli ofte ni aŭskultis kaj komparis muzikpecojn kaj senĉese ni povis aŭdi iun kanti.

Do, ni rendevuas la venontan jaron en aŭgusto 2011 en 86 BURES por kanti muzikaĵojn de alia kontinento.

Ni nur esperas esti pli nombraj.

Line kaj Genevieve

RUSIA ESPERANTUMADO

Dum majo kaj junio de 2010 ni vojaĝis al Riga, Sankta Peterburgo, Moskvo kaj Tallinn. Nia ĉefa celo estis partopreni al la 26a REK, Rusia Esperantista Kongreso, kiu okazis fine de majo en Sankta Peterburgo, Rusujo.

Kongreso en St.Peterburgo

La REK26 estis okazigata kaj organizata de la klubo de esperanto de Sankta Peterburgo kaj de REU, Rusia Esperantista Unio <<http://www.reu.ru/>>, por jubilei la 100-jaran datrevenon de la unua Rusia Esperantista Kongreso. En tia unua rusia kongreso de 1910 estis partoprenintaj Zamenhof kaj eĉ Lenino. Nun partoprenantoj estis pli ol 200 gesamideanoj. Plej multo de ili estis Rusoj, tamen eksterlandanoj estis el 25 aliaj landoj. Enloĝantoj de Francujo estis ses, tri procentoj de la partoprenantoj. La organizado en Sankta Peterburgo bedaŭrinde ne estis granda sukceso. Ekzemplojn de malorganizo mi donas tuj. Gvidantoj alvenis ĉiam tro malfrue al la diversaj ekskursoj al kiuj ni partoprenis. Ni ankaŭ konstatis ke sidlokoj ne sufiĉis en la ekskursaj aŭtobusoj. Atendado estis ĉiama, pro manko de aŭtobusaj sidlokoj oni necesis alvoki pliajn busetojn kaj tio signifis denove atendadojn, plurfojajn

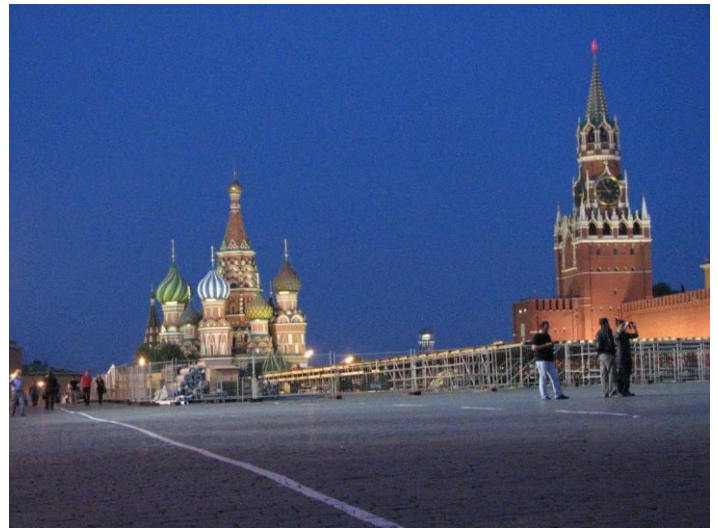

longajn atendadojn. Dum la ekskursoj la organizantoj aŭ la gvidantoj ne kontrolis la nombron de partoprenantoj, konsekvence partoprenantoj maltrafis la revenon! Pro tio ni demandis nin, ĉu la kalkulado estas malfacila por la rusoj? Same la rusa lingvo estas malfacila kaj eĉ tutcerte nekomprenebla por ni! Du malgrandaj restoracioj funkciis en la kongresejo. Sed traduko de la menuoj mankis. Kiam tute hazarde rusparolantaj esperantistoj ĉeestis en restoracio, ili povis helpi nin pri mendo. Kiam ili ne ĉeestis kaj ni volis mendi ion, ni devis imiti la bruojn de porko, kokido, bovo por sciigi kiun ni volus manĝi. Tamen por imiti fiŝon estus malfacila. Feliĉe la urbo estis tiel interesa ke ĝi lasis al ni belan memoron. Dumtage aliaj artaj programoj kaj kunvenoj ankaŭ okazis, al kiuj ni ne povis partopreni ĉar ni ekskursis. Ni traveturis pere de buso al la urba centro kaj vizitis la muzeon Ermitaĝon, la PetroPaŭlan Fortikaĝon, la palacon Peterhofan kaj ĝian parkon kun fontanoj, ktp. Dumnokte ni partoprenis boatekskurson sur la rivero Neva trapasante multajn pontojn supren movigitajn. Post la fino de la kongreso ni veturis en la nokta trajno al Moskvo (+/- 700 km) kie la postkongreso estis okazigata.

Postkongreso en Moskvo

El la 200 kongresanoj restis 25 eksterlandanoj kiuj partoprenis la postkongreson. En Moskvo Svetlana Smetanina respondecis pri la organizo. Multe da Bezieranoj konas ŝin, ĉar ŝi jam instruis esperanton dum la staĝoj de Sète. Ŝia organizado en Moskvo estis tute alia ol tio kion ni spertis en Sankta Peterburgo. Ŝi organizis tre bone, komplete, detale kaj akurate. Ŝi havis multe da lernantojn kaj kunlaborantojn, de ŝia Moskva Esperanto-Klubo, kiuj ankaŭ akompanis kaj helpis restadigi nin kune, en unu nura grupo, dum niaj vizitoj tra la urbo pere de la metroo. Tio estis malfacila tasko, ĉar ni uzis ofte la metroo. Iun vesperon ni uzis ĝin kaj vizitadis eĉ dek metroajn staciojn, kun speciala ĉiĉerono, por admiri la belajn artaĵojn, pentraĵojn kaj skulptaĵojn, interne sur la kajoj. Moskvo havas pli ol dek milionojn oficiale registritajn enloĝantojn. La metroo transportas ĉiutage laŭdire sep milionojn da pasaĝeroj. Ege impresis al ni la viziton de la Ruĝa Placo ene de la Kremlo, kaj vizitojn de preĝejoj, museoj, parkoj, malnova urbocentro. Tiuj vizitoj estis aliflanke ege lacigantaj. Ĉiutage ni foriris el nia hotelo je la 9h30 matene kaj revenis nur je la 23a horo. La Moskva Esperanto-Klubo akceptis nin iun vesperon kun arta programo kaj vespermanĝo. La okazigo estis tre simpatia. Ni ne trovis oficialan informojn por la turista publiko en Sankta Peterburgo aŭ en Moskvo. Indikoj aŭ klarigoj kompreneblaj de ni estis ne troveblaj. En la metroo ĉio estas skribita nur en la rusa lingvo, kun kirilaj literoj de la rusa alfabeto, tute strangaj por ni ĉar diferencaj de niaj latinaj literoj. Pro

tio, gvidado far de esperantistoj estis tre utila, eĉ nepra. Eksterlandanoj povas viziti tiujn urbojn nur kun ĉiĉerono. Post kvin tagoj en Moskvo ni forflugis al Tallinn en Estonujo.

Vizitoj de Riga kaj Tallin

Kiam ni decidis partopreni la ĉi menciitan kongreson kaj postkongreson, ni decidis profiti kaj kapti la okazon por viziti dumvoje ankaŭ la ĉefurbojn Riga kaj Tallinn. Ili lokiĝas en apudaj landoj de Rusujo, respektive en Latvujo kaj en Estonujo. Okaze de la Universala Kongreso en Vilno antaŭ kelkaj jaroj, 2005, ni jam vizitis Litovujon. Tiuj estas la tiel nomataj tri baltiaj landoj. Por viziti Riga kaj Tallinn ni ne bezonis vizon. Male, por Rusujo, ni devis havi invitleteron kaj specialan asekuron por akiri la vizon. Antaŭ la kongreso en Sankta Peterburgo ni haltis kelkajn tagojn en Riga. Riga estas tre bela malnova urbo. Tie ni renkontis esperantistojn kiuj promenis kun ni en la urbo kaj invitis nin partopreni piknikon de krad-rostado kun aliaj klubanoj. Post Moskvo ni vizitis urbon Tallinn dum kelkaj tagoj. Tallinn estas ankaŭ tre bela malnova urbo. Same tie ni renkontis lokajn esperantistojn.

Niaj impresoj kaj konkludoj

- Sankta Peterburgo kaj Moskvo estas imponaj urboj pro iliaj ornamaĵoj kaj pro ilia grandeco.
- Granda diferenco notindas inter unuflanke la palacoj de la riĉuloj de la antaŭa tempo, la novaj riĉuloj, la preĝejoj kaj aliflanke la malriĉa popolo.
- Rusa lingvo ankaŭ estas atakata de "virusoj" : ni rimarkis ke la angla lingvo ĉi-tie aperas en afiŝoj de firmaoj. Ni demandas nin, ĉu rusoj komprenas ilin kaj eĉ povas prononci ilin korekte? Ni dubas! En Francujo, same kiel en aliaj landoj, firmaoj ofte nepras enkonduki anglajn vortojn en sia propagando. Ĉu ili faras tion eble por altiri la turistojn? Kiel ekzemplo ni mencias iun "marché", konata granda vendadgrupo, kiu aldonis la vorton "market" al sia panelo. Dum radioelsendo oni aŭdas vortan prononcadon "marKET" franclingvmaniere. Ĉu la aŭskultantaj anglalingvaj turistoj kapablas

kompreni tian prononcadon? Kaj ĉu ili pli bone komprenas ol komprenus la vorton "marché"? Ni dubas!

- Slogano en Rusujo: "Dividu la laboron, kaj pli da homoj povos labori". En Rusujo ni vidis ofte grandan teamon de purigantoj, ordigantoj de publikaj ĝardenoj. En vendejoj ankaŭ, estis granda la kvanto de vendistinoj kiuj deĵoris. En trankvila parto de Sankta Peterburgo okazis ke ni vizitis belan preĝejon. Kiam ni eniris, mi devus prezenti min al ĝiĉeto por ricevi necesajn enirbiletojn. Ses metrojn poste dua virino staris kaj kontrolis la biletojn. Mia edzino demandis min kiom da rubloj mi pagis por la eniro. Mi devis respondi: nulo rublo! Ni miris pri tio. Mi kontrolis kaj kalkulis kiom da vizitantoj eniris la preĝejon dum unu horo kaj duono: nur kvin aliaj. Aĝaj gegardistoj ĉiam deĵoras en ĉiu ĉambro de preĝejoj kaj museoj. Okazas eventuale ke iu kaj aliu trankvile endormiĝas en sia seĝo, verŝajne songante ankaŭ pri la slogano "dividu la laboron"!

- En vizititaj urboj, Riga, Sankta Peterburgo, Moskvo kaj Tallinn, ni trovis la stratojn ege pli puraj ol tio kio ni estas alkutimitaj en Francujo kaj Belgujo. Restaĵoj de cigaredoj estis ne troveblaj. Triono de la vendejoj en la centro de Riga kaj Tallinn havas rubaĵujon fiksitan al la facado ekstere, kun cendrujo supre. Tio estas tre oportuna kaj efika. Fekaĵoj de hundoj estis ne videblaj.

Nur unu foje ni vidis du malgrandajn hundetetojn en Riga. Ni imagas ke ili ne kuraĝus feki!

- La aŭtomobiloj tuj haltis kiam ni trankvile alproksimiĝis bordojn de trotuaro, eĉ se ni tute ne intencis trairi straton. Ĉu kontrolo kaj monpunoj estis la rimedo de edukado de tiuj popoloj?

- Ni havas tutcerte agrablan kaj belan rememoron.

Marlène kaj Arie Bouman,

Portiragnes (34) Francujo, Knokke-Heist Belgujo

Ĉi somere, komence de aŭgusto (2-9.08.2010) okazis en ĉarma, hungara vilaĝeto Beregdaroc 60-a kongreso de KELI (Kristana Esperantista Ligo Internacia (<http://keli.chez.com>)). Ni estis 40 partoprenantoj el 11 malsamaj landoj kaj el malsamaj eklezioj. En Beregdaroc, kiu situas oriente de la lando, ĉe ukraina landlimo, ni loĝis en moderna konferencejo en kies ĝardeno troviĝas agrabla naĝbaseno. La etoso de la kongreso estas neforgesebla kaj la programo tre varia. Krom komunaj preĝoj kaj bibliaj studoj okazis multaj diverstemaj prelegoj, filmoj, organkonzertoj, popola citro-muzikado fare de hungara artistino vestita en regiona kostumo, vizito de marĉoj en

ĉaro tirata de ĉevaloj, tuttaga busekskurso por viziti la ĉirkaŭaĵon kaj multaj aliaj allogaĵoj, kiuj kontribuis al la sukceso de la renkontiĝo. Adiaŭante unu la alian ni diris «ĝis la revido post unu jaro en Podebrady en Ĉeĥio»!

Mi ŝatus organizi ĉe mi, en vilaĝo Assas apud Montpelliero bibliajn studojn (Malnova kaj Nova Testamentoj, libroj duonkanonaj, Apokrifoj), en Esperanto kompreneble... Se estas volontuloj bonvolu kontakti min laŭ adreso : cayzachanna@netcourrier.com por peti pli da informoj....» Hanna Cayzac

Kreu proprajn krucenigmojn!

Per la Esperanta versio de la programo Javascript Crossword, adaptita de "Klivo", oni povas krei proprajn krucenigmojn.

En gxia retejo estas troveblaj sxablono, konstruilo, kaj oni povas senpage elsxuti ankaux la tutan programon.

Adreso de la retejo: <http://krucenigmoj.tripod.com/>
fonto: Ret-Info <http://www.eventoj.hu>

A la médiathèque du Caylar cause du Larzac, autoroute A75: samedi 27 novembre 2010 :

exposition sur l'espéranto

A 17 h 30 conférence sur l'espéranto

18 h 30 vernissage

19 h apéritif

20 h buffet international et soirée musicale

Amicalement.

Francis BERNARD

Les quatre Marco Pola au cours de leurs pérégrinations. Carnet de route (1/2). Du 6 au 29 juin, 4 espérantistes biterroises voyagent à travers la Russie et la Mongolie. Heureuses qui, comme Ulysse, ont fait un long voyage. Avion, transsibérien, bus... Ce sont autant de moyens de transport pour participer au **6ème Congrès Asiatique d'espéranto à Uhlan Bator...**

Le départ pour...

6 juin : ultimes vérifications: passeport argent, billets, dictionnaire d'esperanto, ... tout doit être dans le sac. Vol de Lyon à Vienne, retard et correspondance ratée ! Arrivées à Moscou, pas de Svetlana, pas de Tatiana, attente, la nuit arrive, inquiétudes ... pas de problème : changer nos euros contre des roubles, acheter une carte de téléphone et appeler Tatiana dont nous avons le numéro: « allo Tatiana ? » « Allo ... allo » de l'autre côté la voix mais elle ne nous entend pas ... 10 appels plus tard, grâce à une employée sympa nous comprendrons qu'il faut appuyer sur un bouton pour se faire entendre; nous aurons de justesse le dernier train pour Moscou.

... Moscou

Retrouvailles avec nos 27 compagnons espérantistes de la caravane. Fort contingent du sud (Calvisson, Valence, La Ciotat, Béziers et Italie, Portugal), des nordistes aussi, Colmar, Paris, Belgique, Pays bas. Visites classiques : Kremlin, Cathédrales ... indigestion d'églises orthodoxes et d'icônes. A la sortie du Kremlin les sosies de Lénine et de Staline croisent les personnages de Walt Disney ... surprenant. A l'opéra nous verrons une superbe représentation d'Eugene Onéguine. Très beau aussi le cimetière Novodievitchi. Le métro est magnifique, mais ce souvenir est aujourd'hui inséparable des mots préférés de notre guide Tatiana, que nous reprendrons vite pour son surnom : « rapidu rapidu* » (*dépêchez-vous).

Le Transsibérien

Du rêve à la réalité. Cinq jours dans un compartiment confortable mais assez réduit pour 4 personnes; certains d'entre nous ont préféré les wagons populaires sans séparation et plus bruyants. Samovar d'eau chaude dans le couloir toilettes avec lavabo aux deux extrémités du train, ...fermées 30 minutes avant et après les arrêts dans les gares. Un wagon-restaurant que nous perdrons au passage de la frontière mongole ;des jeunes femmes gentilles et dévouées pour nous aider. Ce n'est pas le TGV mais on vieillit rapidement (7h de décalage) ! Paysage de fleuves majestueux et de forêts de bouleaux aux troncs blancs élancés. Sur les quais

lorsque nous nous arrêtons, une foule de petites gens qui vendent fruits, sandwiches et boissons. Un joueur espérantiste de hautbois provençal fait un duo avec un jeune russe joueur de pipeau. Line lit, elle vit dans un roman russe et se prend pour Anna Karénine ou l'une des trois sœurs de Tchekhov. Martine prend des photos, parle et perfectionne son espéranto. Accueil chaleureux des espérantistes sibériens. Bavardages, promenades. Un arrêt émouvant au mémorial de la 2ème guerre mondiale. Le soir, dans un café, chants, musiques folkloriques ; succès pour notre interprétation du « Coupo Santo » et de « Plantons la vigne » (avec la belle voix de basse de Hannes, finlandais de Valence) .

Irkoutsk : Nouvel arrêt, plus court, nouvelles rencontres intéressantes, nous prenons deux minibus pour rejoindre le lac Baïkal. 10 heures de routes, cahots et secousses comprises, au bout de la route, le bac pour l'île d'Olkhon.

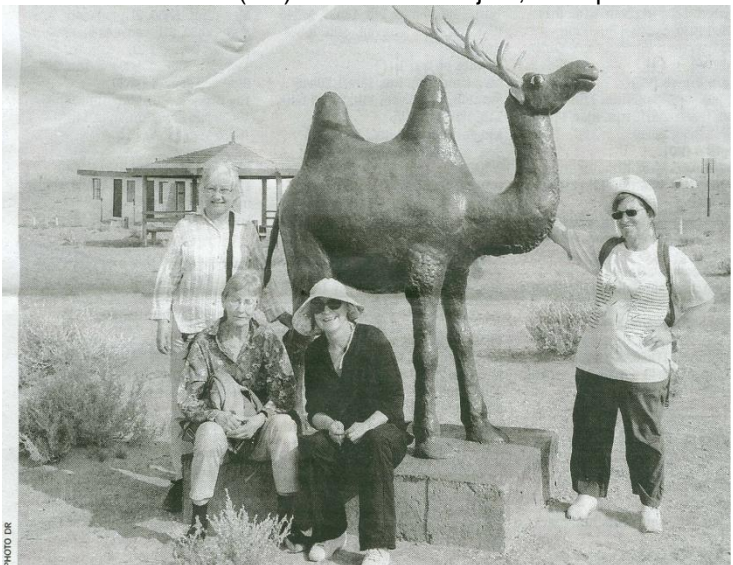
Le lac Baïkal

Nous sommes hébergés dans la forêt, petits gîtes de bois et confort rudimentaire. Soirée de chansons russes à l'accordéon. Le lendemain visite du lac en bateau, d'autres îles. Un lac aux eaux aussi pures et limpides que son immensité. On emplit ses yeux et son âme de beauté sereine. 300 jours de soleil par an mais le lendemain il fait très gris, le lac prendra d'autres couleurs lorsque nous irons au nord de l'île (là aussi, cahots compris). De nouveau les « rapidu rapidu* » de notre guide. L'emploi du temps est serré il nous faut rentrer à Irkoutsk.

(La suite dans notre prochaine édition).

Les quatre globe-trotters arrivent à Uhlan Bator.

Carnet de route (2/2). Du 6 au 29 juin, 4 espérantistes

biterroises voyagent à travers la Russie et la Mongolie. Avec le transsibérien les voyageuses passent en Mongolie En route vers la Mongolie. Passage de la frontière épique (en tout 7h !), on rajeunit d'1h. On décroche le wagon-restaurant, nous sommes dans le transmongolien. Paysage de coucher de soleil sur des montagnes vertes, et de lacs. La nuit est très courte et à l'arrivée les « caravaniers » se séparent.

Uhlan Bator : Nous logeons dans une guest house, « Ciel mongol », elle appartient à une agence tenue par une française, Emeline. La ville est en chantier, démolition des vieilles maisons de bois, construction d'immeubles en béton ; dans notre quartier, les rues sont poussiéreuses, les trottoirs inexistantes. Dans les larges avenues les grosses voitures japonaises foncent ! Il est dangereux de

traverser, même aux passages protégés. Hôtels luxueux et banques étrangères, temples bouddhistes, petits restaurants ... beaucoup de monde dans les rues, des jeunes court vêtues et perchées sur des talons, (comme à Moscou), plus vieux en costumes traditionnels.

Le Congrès

Dans un grand hôtel, le Genghis Khan. 240 participants, 32 pays, une majorité de japonais et de chinois, 19 français ... On parle, on s'amuse, on se comprend tous : c'est merveilleux l'espéranto ! Soirée d'accueil où chacun montre ses talents, concert des enfants, vente aux enchères au profit des haïtiens ; les organisateurs mongols sont des hôtes adorables. Nous voyons aussi un très beau spectacle de chants et de danses traditionnels mongols

Dans le cadre de « naciaj trezoroj » nous présentons G. Brassens (et la chanson « les copains d'abord » en espéranto) et faisons la publicité pour notre rencontre d'avril 2011 à Sète.

La nourriture...

Du mouton, toujours du mouton! Très cuit et coupé en morceaux, avec de la soupe, des pâtes, du riz; c'est très gras mais l'estomac s'est habitué dans le transsibérien. A cause de la grande chaleur on boit beaucoup, eau, thé (nature ou bien au lait de chamelle, salé) et surtout du coca! La boisson ne coûte pas cher et se rappelle à notre souvenir sur beaucoup des murs de la ville.

Le désert

Départ pour Dalandzadgad dans le sud du pays. Nous quittons les espérantistes, c'est un voyage biterro-biterrois. Notre vol est tout d'abord annulé à cause des tempêtes de sable sur la ville. Nous ne partons que le lendemain, et à

l'arrivée, 3 jours et 1000 km de pistes à faire en van russe, avec chauffeur et guide parlant français. La piste : trous bossés, ornières ... Le désert a de multiples visages : dunes « chantantes », étendues d'herbe rase, verte ou jaune, des arbustes aux troncs tordus, quelques fleurs; des cirques de roches rouges, des lacs ... Nous voyons d'immenses troupeaux en liberté, moutons, chèvres, vaches noires (mais le lait reste blanc), petits chevaux nerveux, chameaux délainés au port dédaigneux; Pour les surveiller, de loin en loin, quelques rares cavaliers, des motocyclistes aussi. Ruines de temples bouddhistes détruits pendant la révolution des années 30, dans l'enceinte d'un autre des tumulus chamaniques, des étoffes colorées sont accrochées aux arbres ; le dépaysement est complet. Repos bienvenu le soir dans les yourtes confortables des camps touristiques.

Le retour à Béziers

Le 28, départ matinal d'Uhlen Bator, nous retrouvons certains des espérantistes pour le vol vers Moscou. Une journée de transit pour se balader dans la ville sans notre guide stressante. Changement d'aéroport et départ pour Vienne, puis Lyon. Tout au bout, la gare de Béziers et la valise qui pèse des tonnes pour monter les escaliers, il n'y a pourtant dans celle-ci ni pierres ni sable, ni icônes, pas non plus de chameau ... juste de beaux souvenirs, celui des amitiés nouées grâce à l'espéranto, et celui de deux magnifiques pays. Martine qui a gardé les roubles du groupe (merci les filles) a prévu de repartir très vite à Moscou pour une visite lentano lentano.

Martine Ragonnet et Jacqueline Maurel.

CENTRE CULTUREL ESPERANTO DE MONTPELLIER

Siège social : chez Madame Reine Celiqua
Le Saint-Hubert B 44 31 Rue des Chasseurs
34070 MONTPELLIER

Contact : chez Monsieur Serge Eysseric
689 Chemin du Mas de l'Huile
34980 MONTFERRIER-sur-LEZ

Tél/fax: 04 67 59 80 13

Mel: serge.eysseric@wanadoo.fr

Karaj gesamideanoj, bonan tagon

Eble ni vidis vin dum la Ferio de la asocioj, la 12-an de septembro. Kiel la ge-infanoj, ni devas « re-eniri » kaj de nove havi seriajn aktivajojn.

Jen la datoj de niaj kunvenoj, kiel kutime okazontaj en la M.P.T. l'Escoutaire, je la 10-a gis la 14-a, sabate : 23-an de oktobro (dans la salle de dessin, repeinte !)

20-an de novembro

11-an de decembro

15-an de januaro 2011

19-an de februaro

19-an de marto

16-an de aprilo

14-an de majo

18-an de junio

La kursoj en M.P.T. daurigas : -en l'Escoutaire : merkrede, vespere, je la 19-a gis la 21-a

jaude, matene, je la 10-a, gis la 12-a

Dankon al Jeannine Bony por tiu programo, kiu komencos la 29-an kaj la 30-an de septembro.

Restas lokoj por la tutaj kursoj. --en Georges Brassens, la grupo de Josée Boccadifuoco konversacios, kiel la lastaj jaroj, merkrede, je la 18-a, ĝis la 19-a kaj duono. Se iuj volas kunigi kun ĝi, bonvenon. Jam la kunsidoj rekomencis laŭ tre libera programo.

En Montferrier, la gelernantoj jam studas : ankaŭ en tiu loko, oni povas akcepti ankoraŭ gestudentojn.

Ankoraŭ sciu tion : la Federacia Kunveno okazos sabaton la 16-an de oktobro en Sète, Le Lazaret, je la 10-a, gis la 17-a. Fonu por havi lokon en veturilo kaj ricevi informojn pri la horo de la foriro : estas plej bone se oni alvenas iomete antaŭ la kunveno.

Bonan sanon al ciuj. Gis la revido. Amike, S.E.

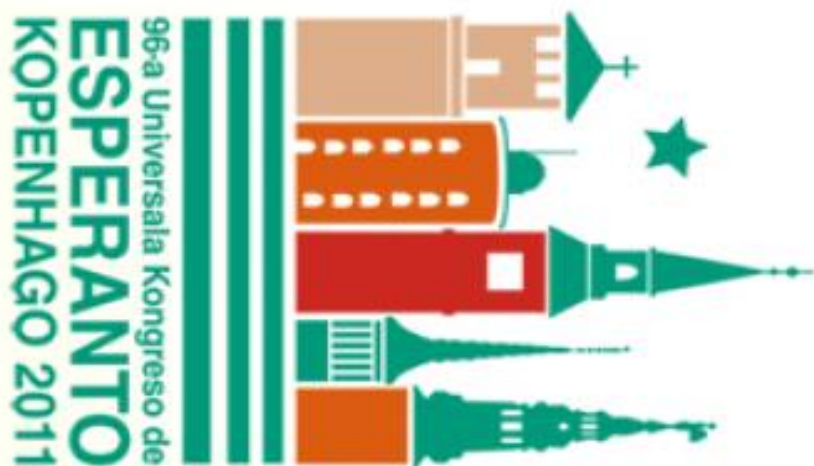
Foliumante vortarojn : La glycine du jardin avec ses grappes de fleurs mauve c'est Wisteria son nom de genre scientifique latin c'est à dire dans la langue scientifique internationale et en espéranto « **visterio!** »

le mot esperanto « **glicino** » représente d' autres espèces qui en latin ont pour nom de genre : Glycine, parmi lesquelles le soja et le 'haricot pomme de terre' ou "glycine tubéreuse".

CM

Partoprenantoj al ISE 2010 : ĝis IREM 2011 en Seto

SUDFRANCGIA STELO
 N° 194 3a kvaronjaro 2010
 3er trimestre 2010

